

TEATRUL MIC

RAȚA SĂLBATICĂ

de Ibsen

Nicolae Pomoje, Leopoldina Bălănuță,
Mitică Popescu, Carmen Galin și Va-
sile Nițulescu

Data premierei : 19 iunie 1976.

Regia : SORANA COROAMĂ. Sce-
nografia : FLORICA MĂLUREANU.

Distribuția : ION COSMA (Werle) ;
NICOLAE POMOJE (Gregers Werle) ;
VASILE NIȚULESCU, ANDREI CO-
DARCEA (Bătrînul Ekdal) ; MITICĂ
POPESCU (Hjalmar Ekdal) ; LEOPOL-
DINA BALĂNUȚĂ (Gina Ekdal) ;
CARMEN GALIN (Hedvig) ; TATIANA
IEKEL (Doamna Sorby) ; JEAN LO-
RIN, VASILE PUPEZA (Relling) ; TU-
DOREL POPA (Molvig) ; NICOLAE
IFRIM (Petterson) ; VASILE PUPEZA
(Jensen) ; ION MANTA (Un domn
gras) ; FLORIN VASILIU (Un domn
cu chelie) ; ALEXANDRU LUNGU,
C. DINESCU (Un domn miop).

E atât de frumoasă această piesă, desă-
virșit *ibseniană*, atât de transparentă în me-
taforele ei firești, ce crește nestânjenite pe
solul dramei realiste : *podul*, lumea iluziilor,
spațiul evaziunii pentru fostul locotenent
Ekdal ; *rața sălbatică*, specie ciudată de zbu-
rătoare, căreia nu-i priește domesticirea și
nici mica mlaștină a compromisurilor mur-

dare ; rața, care, pentru Ekdal cel bătrîn,
simbolizează pădurile, viața liberă de pe
înălțimi și, pentru micuța Hedvig, sacrificiul
suprem ; *creanțele ideale* pe care vrea să
le execute Werle, „cîinele de vînătoare”...
Metaforele, transparente, concluziile, ambigue.
Piesă străbătută de întrebări, cu personaje
ce pot fi, în egală măsură, apărute și incriminate —
depinde de jurați —, *Rața sălbatică* e încă
tulburătoare la lectură, încă incită la discuții...
Personajele, exemplar ibseniene ;
Werle : Ion Marin Sadoveanu îl numea „un
etoman, un mic Brand”... Hjalmar : un Peer
Gynt în ipostază prozaică, prototip al ratatu-
lui, definitiv impostor... Gina : victimă a sor-
cietății „cu legi făcute de bărbați”, ca și
Nora ; Relling : curatorul, distribuitorul de
panacee pentru fiecare suflet bolnav, propovă-
duitorul „minciunii necesare” (o sursă, poate,
pentru Luka, gorkianul...) ; Micuța Hedvig
— ca și micul Eyolf : expresie a candorii,
a purității, exemplar dintr-o specie care nu
poate supraviețui, nu poate rezista lumii com-
puse din adulți, lume plină de compromisuri,
de minciuni și dezastre, neconținut generate
de un trecut tulbure, misterios. În piesă ră-
sună două teme majore, savant întretăiate și
obscur delimitate : un refuz hotărît, tranșant,
al filistinismului burghez, un rechizitoriu al
compromisului moral, o aspră pledoarie pen-
tru cînte, pentru adevăr, pentru asanarea
vieții și, în același timp, o amară, sceptică
îngăduință pentru același compromis, diurn,
inevitabil, compasiune pentru mediocritate...
Ibsen denunță aici caracterul distructiv al

adevărului abstract, primejdia fanatismului, a exclusivismului... Dogma ucide viața. Prețul instaurării ei este moartea Hedvigăi...

Spectacolul nu răspunde, însă, întrebărilor piesei, și nici nu le desenează, ca atare. Scriam, și cu un alt prilej, despre un *indifferentism* regizoral, despre o absență a viziunii în lecturile scenice, constatată în unele reprezentații cu texte mari. *Rața sălbatică* este, neîndoios, un moment important într-un repertoriu și se încadrează armonios pe avizierul de la Mic, deasupra căruia, de altfel, de mult și benefic, tronează umbra lui Ibsen. Dar reprezentația e modestă. Sfioasă ca anvergura teatrală, reținută în investigarea sensurilor, în forarea straturilor de constatări, semnificații și consecințe și, mai ales, liniară în desfășurarea caracterelor. Jocul e corect, neîndoios profesionist, cu câteva solide interpretări actoricești, care se cuvin subliniate. Leopoldina Bălănuță compune cu finețe, în linii minuțios exacte, figura Ginei Ekdal, orizontul ei prozaic și comportamentul casnic, scăldat în effluviu de duioșie maternă, îi precizează gesturile needucate și pronunția incultă, realizând ceea ce aș numi un desen regizoral al rolului. Tatiana Iekel, convingătoare doamnă Sorby, calmă și inteligentă, aducând un profil sugestiv pentru femeia ibseniană, cel al tovarăsei egale în drepturi cu bărbatul și care știe să-și impună cu demnitate punctul de vedere. Mitică Popescu, fost Peer Gynt, un Peer caustic și impetuos (pe scena de la Piatra-Neamț), e acum un Ekdal dintru început jalnic, meschin și neajutorat, minînd total demonstrația pătimasă a lui Gregers Werle și făcînd inutilă feroarea luptei sale pentru salvarea acestui

presupus om de excepție. Dar Mitică Popescu joacă excelent acest personaj, trist, infrînt și resemnat în eșec, fericit într-un provizorat sordid și confortabil. Pentru acest Ekdal, alcătuit numai din umbre, fără nici o lumină și fără nici un mister, se zbate, cu o corectă înverșunare, un Werle sec și iritat, un Werle unidimensional de Nicolae Pomoje. Lipsa relațiilor subterane între interpreți, absența acelei legături misterioase, indispensabilă între eroii unei drame ibseniene și care dă tensiunea și rațiunea întîmplărilor, îngreunează mult judecarea interpretărilor. Așadar, nu putem decît să constatăm că Vasile Nițulescu a fost firesc distribuit în bătrînul Ekdal; chiar dacă el joacă cu intonațiile și gesturile bătrînului Luka sau ale bătrînului din *Matca*, spectacolul ciștigă, totuși, prin prezența sa. Ion Cosma are o binevenită gravitate teapănă în postura lui Werle-senior, Jean Lorin este un decorativ Relling, dar un *raisonneur* mediocre și, ca atare, teoria sa despre „minciuna necesară” sună la fel de vătuit ca și cea a oponentului său, Gregers Werle-Pomoje, despre „adevărul absolut”. Mai circulă în spectacol, în episodice apariții, actori verificați ai teatrului: Ion Manta, Tudorel Popa, Florin Vasiliu, Nicolae Ifrim, toți corecți, la locul lor. Și, totuși, în această montare monotonă și lectură indiferentă, am tresărit cu toții în câteva momente memorabile: la apariția în scenă a micuței Hedvig, căreia Carmen Galin i-a dat, dincolo de farmec, grație și candoare, transparența cuvintelor și misterul gesturilor, chemînd spectacolul și spectatorii spre elevație...

Mira Iosif

